

ПЕРЕСОЛЯК В.Ю., РОМАНКО В.О., ПЕРЕСОЛЯК Г.В., ЯКИМ В.В.

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

**до корегованого детального плану частини села Тийглаш з
розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової
забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району,
Закарпатської області.**

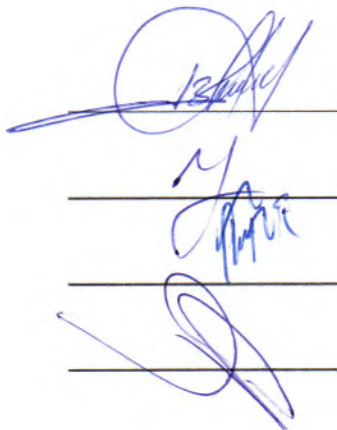
м. Ужгород – 2020 р.

ПЕРЕСОЛЯК В.Ю., РОМАНКО В.О., ПЕРЕСОЛЯК Г.В., ЯКИМ В.В.

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

до корегованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області.

Виконавці:

Пересоляк В. Ю.

Романко В.О.

Пересоляк Г.В.

Яким В.В.

©Пересоляк В.Ю., Романко В.О.,
Пересоляк Г.В., Яким В.В.

м. Ужгород – 2020 р.

ЗМІСТ

Анотація	4
Вступ.....	5
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	6
2. Характеристику поточного стану овкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	9
3. Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	15
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	19
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування ...	20
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	22
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	23
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних заходів під час здійснення такої оцінки).....	25
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	26
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності).....	26
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктом 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	26
Висновки	30
Список використаної літератури	31

АНОТАЦІЯ

У даній роботі виконано Звіт про стратегічну екологічну оцінку коригування детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області. Звіт виконано у відповідності до діючої нормативно-правової бази.

Дозвіл на розробку коригування детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області було надано згідно Рішення Тийгласької сільської ради від 03 червня 2019 р. № 26/7 XXVI сесії IV скликання.

Детальний план території визначає планувальну організацію та розвиток території і є одним із засобів створення ефективної системи управління у містопланувальній і містобудівній сфері.

ВСТУП

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року».

З підписанням Угоди про асоціацію України з ЄС та європейського напрямку розвитку суспільства все більшого значення у національній і регіональній політиці набуває концепція сприяння сталому розвитку територій шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки.

Стратегічна екологічна оцінка містобудівної документації дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі детального планування.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Детальний план є містобудівною документацією місцевого рівня, яка розробляється з метою визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції, та підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Коригований детальний план частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, розробляється з метою визначення територіального розвитку на проектний період з урахуванням перспектив, обґрунтованих раціональним використанням територіальних та природних ресурсів, а також з метою оптимальної функціональної організації поселення, яка має забезпечувати розвиток та реконструкцію сільського поселення, найкращі умови проживання та праці.

Детальний план території передбачає:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови та іншого використання території;
- обґрунтування черговості й пріоритетності забудови та іншого використання території;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови території;
- оцінку загального стану населеного пункту, основних факторів його формування, визначення містобудівних заходів щодо поліпшення екологічного та санітарно-гігієнічного стану;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні
- порядок комплексного благоустрою та озеленення, потребу у формуванні екомережі;
- меж і прибережних захисних смуг і пляжних зон водних об'єктів (у разі відсутності плану зонування території) та інші обмеження їх використання.

Дозвіл на розробку коригування детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області було надано згідно Рішення Тийгласької сільської ради від 03 червня 2019р. № 26/7 XXVI сесії IV скликання.

При розробленні коригування детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, враховуються програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, чинної містобудівної документації на місцевому рівні та інформація земельного кадастру.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності

Земельні ділянки використовувались жителями села Тийглаш під пасовище.

Проектом передбачено побудувати ще 8-житлових будинків (позиції 276-283) на ділянці 1,04 га. Розмір ділянок прийнятий 20X 65м.=0,13га. Для цього кварталу запроєктований магазин АВС на ділянці 20X65м. Запроєктовані також дві ділянки для комерції (позиції 285-286) площею 0,7625 га та 0,7397 га. Крім житла в межах розробки детального плану розміщені: № позиції на детальному плані коректування

287. Стадіон 69x96м.

288. Роздягалки з санвузлами та душовими

289. Волейбольна площадка 9x 18 м.

290. Баскетбольна площадка 14x26 м.

291. Трибуни 6x31 м.

292. Два пожежних резервуари по 50 м³

293. Трансформаторна підстанція

294. Стоянка для авто

295. Пам'ятник Діві Марії- існує

296. Дитячий спортивний майданчик

301. КНС-10

302. КНС-11

303. Зупинка для автобусів

304. ГРП

305. Запроєктоване кладовище (площа= 1,16га)

306. Дитячий дошкільний заклад на 2-групи, 40-дітей пл..=0,5га

307. Котельня

308. Ігрові навіси

309. 2-пожрезервуари по 50м³

310. Спортмайданчик

311. КНС-9.

312. Зупинка для автобусів

313. ГРП

314. Запроєктоване кладовище (площа= 1,16га)

315. Дитячий дошкільний заклад на 2-групи, 40-дітей пл..=0,5га

316. Котельня

317. Ігрові навіси

318. 2-пожрезервуари по 50м³

319. Спортмайданчик

Запроєктовані (Поз. 240-255) під житлову забудову, це 16-будинків для 60 жителів, (площа території = 2,08 га), кладовище було запроєктовано в південній частині села.

Проведення стратегічної екологічної оцінки для коригування детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області відповідає четвертій цілі Стратегії Закарпатської області до 2020 р., а саме «Забезпечення якості і безпеки довкілля та просторової гармонії».

2. ХАРАКТЕРИСТИКУ ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Тийглаш — село в Ужгородському районі Закарпатської області, центр сільської ради. Населення становить 551 особу (станом на 2001 рік). Село розташоване на південному заході Ужгородського району.

Село знаходиться на правому березі річки Латориця. Відстань до райцентру близько 10,7 км і проходить автошляхом М06 Київ – Чоп.

Тийгласька сільська рада межує з півночі з Сюртівською сільською радою, з півдня з Соломонівською сільською радою, зі сходу з Ратівецькою сільською радою, з заходу з Паладь - Комарівською сільською радою.

План –схема с. Тийглаш (мал. 2)

Гідрографія та рельєф

Тийгласька сільська рада входить до водозбірного басейну р. Лоториця, яка є правою притокою р. Тиса. Тийгласька рада розташована на правому березі р. Лоториця, на відстані до самої річки близько 5 км. Сільська рада розташовується в Чоп-Мукачівській низовині. На території ради не має природних струмків, річок або озер. Територія сільської ради є складовою Латорицької осушувально-зволожувальної меліоративної системи тому на території ради є багато відкритих меліоративних каналів і сільськогосподарських угідь осушених гончарним дренажем та відкритим дренажем.

Клімат

Клімат помірно — континентальний. Середня вологість повітря 70—80%. Літо тепле і довге. Похолодання настає у другій половині жовтня. Весна рання і приходить з другої декади березня. Середня температура липня +18 — +22 °С, а найхолоднішого місяця січня від -4 до -9 С.

Весняні приморозки закінчуються в середньому в двадцятих числах квітня, а перші осінні - починаються 10-28 жовтня; тривалість безморозного періоду, залежно від рельєфу, коливається в межах 170-190 днів.

Дерново-підзолисті ґрунти на алювії низьких терас на середньо суглинистих терасах з ускладненою поверхнею. Підстилаючі породи —глини, суглинки з великою кількістю гальки. Це сприяє розвитку лісової рослинності та завадило ранньому освоєнню цих земель для землеробства.

Дерново-глейові ґрунти Чоп-Мукачівської низовини

Інтенсивний розвиток глейових процесів на Чоп-Мукачівській низовині обумовлений неглибоким заляганням ґрунтових вод, рівнинністю території, важким механічним складом ґрунтів та вологим кліматом. Внаслідок поєднання таких умов усі ґрунти низовини оглеєні уже з самої поверхні.

Дернові опідзолені оглеєні ґрунти містять у гумусовому горизонті в середньому 2,6 % перегною (з коливанням від 2,3 до 3,7 %). У дернових глейових його вміст зростає до 3,0-4,9 %, а у неоглеєних він знижується до 1,3-2,0 %. З глибиною кількість гумусу зменшується дуже поступово і на глибині 100-130 см він досягає ще 1,0-1,7 %. Формування на безкарбонатних материнських породах і вплив підзолистого процесу ґрунтоутворення зумовили високу актуальну та потенціальну кислотність ґрунтів, рН сольової витяжки коливається в межах 4,0-4,7. Гідролітична кислотність теж порівняно висока і в середньому становить 7,0 мг-екв. на 100 г ґрунту, але ще вища сума увібраних основ — 18,6 мг-екв. на 100 г ґрунту з коливаннями від 6,7 до 39,0. У зв'язку з цим ступінь насичення основами змінюється від 24,5 до 90,8%. Такі різкі коливання від сильно ненасичених до майже повністю насичених основами пов'язано як зі ступенем опідзолення й оглеєння ґрунтів, так і окультурення.

Така чітка залежність властивостей ґрунту від властивостей материнських порід свідчить про стадійну молодість ґрунту.

Ґрунтове обстеження на Закарпатті проводилось в 1957-1960 роках. На підставі ґрунтових, агрохімічних, меліорованих і геоботанічних обстежень було дано характеристику сільськогосподарських угідь колгоспів та радгоспів за генетичним типом ґрунту, забезпеченістю поживними речовинами, кислотністю, еродованістю та іншими природними чинниками, які впливають на родючість. На основі обслідування та

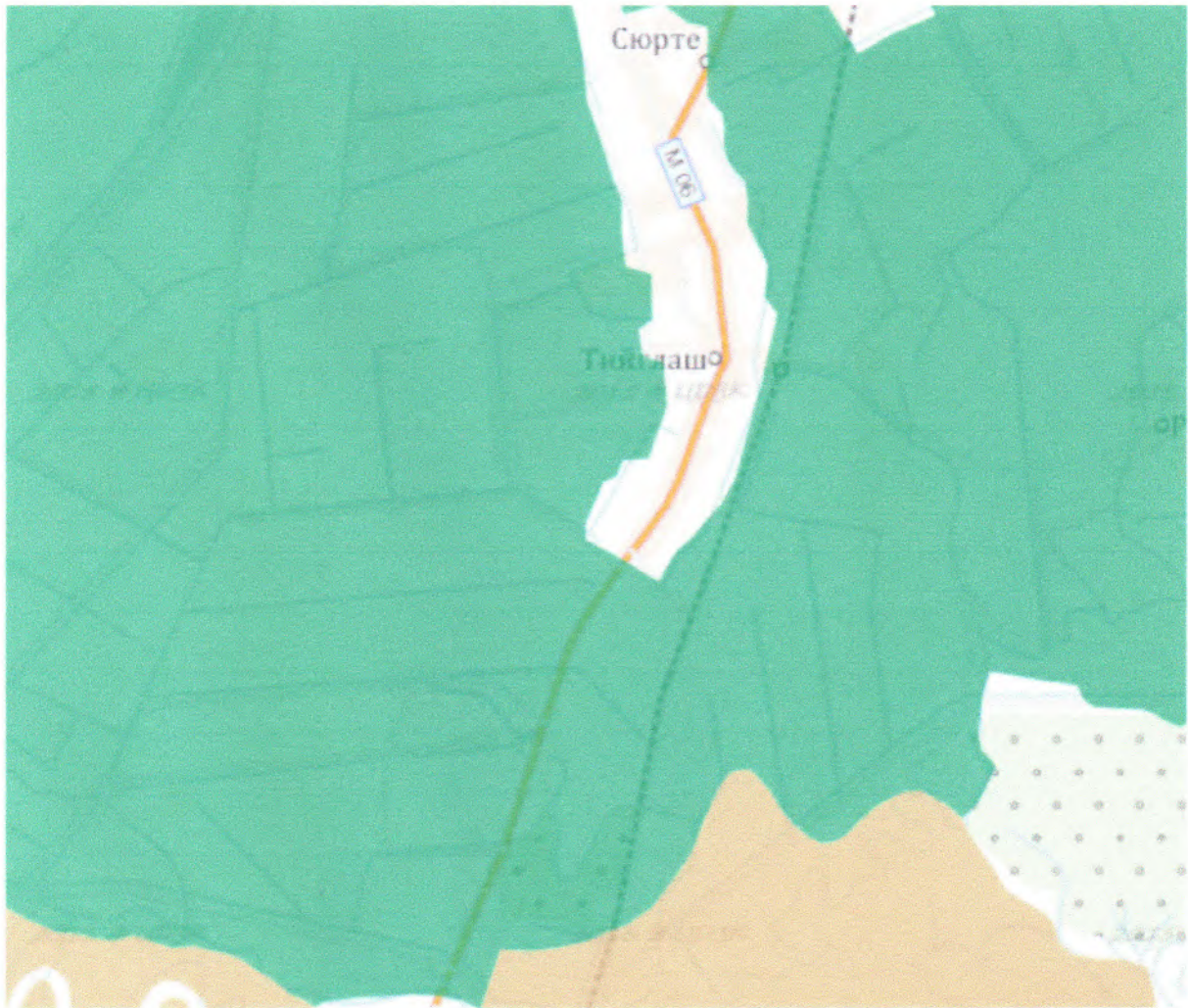
генералізації районних карт ґрунтів було виготовлено обласну ґрунтову карту в масштабі 1:200000 спеціалістами Закарпатської землевпорядної експедиції інституту “Укрземпроект”.

Дернові ґрунти на сучасному алювії утворились у заплаві Тиси та Латориці на піщаних і супіщаних, рідше легкосуглинистих алювіальних відкладах, часто шаруватих, підстелених галечником. Відклади відзначаються хорошою дренажістю, а тому сформовані на них ґрунти мають найкращий в умовах Закарпаття водно-повітряний режим.

На супіщаних і легкосуглинистих відкладах розвинулись середньо-глибокі та глибокі дернові ґрунти з нечіткою диференціацією профілю на генетичні горизонти, причому глибокими є як правило легкосуглинисті відміни, що залягають на периферії заплави. Гумусовий горизонт (Н) глибиною 20-30 см має бурувато-сірий колір, виразно грудкувато-зернистий, пухкий, пористий, добре водопроникний. Перехідний (НР) горизонт ще достатньо гумусований, переважно шаруватий, поступово переходить у материнську породу більш легкого механічного складу, часто це пісок, який підстелюється галечником.

Вміст гумусу в орному шарі дернових ґрунтів коливається в межах 3,4-2,6 %. Їх фізико-хімічні властивості сприятливі для рослин. Актуальна кислотність не дуже висока, часом близька до нейтральної (рН сольове від 4,7 до 6,3), низька гідролітична кислотність (1,7 мг-екв. на 100 г ґрунту) при великих значеннях суми увібраних основ (10,6 мг-екв. на 100 г ґрунту). Це зумовлює високий ступінь насичення основами, значення якого становить 85,3-98,6 %.

План схема ґрунтів Тийгласької с/р (мал.3)

- шифр 168 Дернові опідзолені оглеєні ґрунти
- шифр 162 Дернові оглеєні супіщані ґрунти

Флора та фауна

У заплаві річки Латориця та її притока охороняється масив дубово-ясеневого лісу, який є місцем оселення цінних мисливських видів тварин та птахів, як-от: сарна європейська, свиня дика, вивірка лісова, норка європейська, борсук, ондатра, фазан, куріпка сіра, чапля сіра та інші. Трапляються також кіт лісовий, занесений до Червоної книги України.

Рослинний покрив у лісах представлений дубово-ясеневим лісом. Серед рослин трапляються рябчик шаховий, водяний горіх плаваючий.

Об'єкти природно-заповідного фонду.

Площа природоохоронних територій району становить 6633,57 га. До складу заповідне урочище "Анталовецька поляна", заказники і пам'ятки природи місцевого значення, в т.ч. мінеральні джерела і свердловини. Основне призначення даних територій

– охорона і збереження рідкісних видів флори та цінних угруповань, зокрема старих різновікових лісових екосистем, рідкісних низовинних водно-болотних угруповань.

Парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва займають загальну площу 25 га, несуть рекреаційне, санітарно-оздоровче, естетичне та історико-культурне навантаження.

1. Землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони.

Землі водного фонду займають площу 1600,2 га. Це основні річки району – середня течія та пониззя р. Ужа та Латориці з їх прибережними охоронними смугами, водоохоронними зонами, між дамбовим простором та гідроспорудами, заплавами, а також природні та штучні водойми, водосховища, залишки водно-болотних угідь, меліоративні системи. Серед них під природними водотоками та річками зайнято 333,8 га, під штучними водотоками – магістральними каналами, канавами 1033,5 га, природними озерами, прибережними замкненими водоймами 108,1 га, ставками – 121,8 га, штучними водосховищами – 6 га. Водно-болотні угіддя – низинні болота та заплави, які крім іншого виконують функцію місць концентрації та відпочинку мігруючих водно-болотних птахів, займають площу 335,2 га.

2. Землі лісового фонду.

На території району діють два постійні лісокористувачі – ДП "Ужгородський лісгосп", підпорядкований Державному Комітету лісового господарства України та Ужгородське військове лісництво, підпорядковане Міноборони України. частина лісів – залишки розформованого підприємства Ужгород Агроліс, зо мають острівний характер і розташовані в заплавах річок та між сільгоспугіддями не мають визначеного землевласника, оскільки не прийняті на баланс Ужгородського лісгоспу. На теперішній час триває процес використання таких насаджень на правах оренди у райдержадміністрації. Більшість низовинної та передгірської території району антропогенна освоєна вже багато століть, тому суцільні масиви лісу наявні тільки у гірській частині району.

Ліси у районі займають площу 25024 га, в т.ч. вкрито лісовою рослинністю 23213,6 га. Основу лісів району складають букові, буково-грабові, дубово-букові, дубові та дубово-грабові, дубово-ясеневі та ясеневі низинні заплавні ліси. Незначну частину займають похідні смерекові насадження. Частина території, зосереджена в основному на передгірських стрімких схилах пагорбів, площею 1634 га, зайнята чагарниками. У заплавах річок та в місцях періодичного затоплення сформувалися вільхово-вербові, вербово-тополеві ліси. Частина лісових площ занята інтродукованими, малоцінними породами, зокрема акацією, каштаном їстівним, ясенем пенсільванським та ясенем зеленим і потребують реконструкції.

3. Землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів, в т.ч. землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами.

Землі рекреаційного призначення займають загальну площу 53,4 га. На території району є велика кількість оздоровчих, санаторно-оздоровчих об'єктів, в т.ч. дитячих оздоровчих об'єктів.

4. Землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання — пасовища, луки, сіножаті тощо.

Сільгоспугіддя на території району займають площу 53108,2 га. Більшу частину територій займає рілля, що являє собою найвищий ступінь антропогенних змін і не є об'єктом екомережі. дані землі займають 29988,1 га.

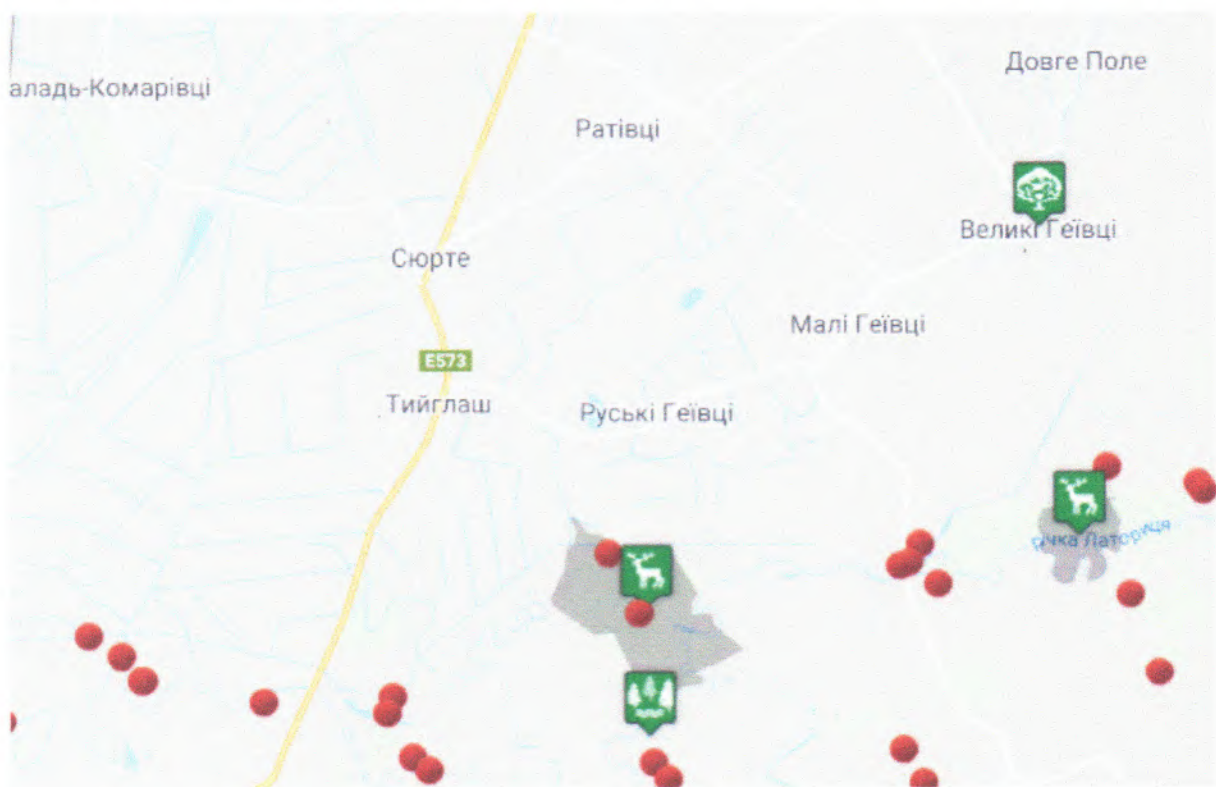
Під багаторічними насадженнями зайнято 3139,6 га. Це сади, виноградники та інші насадження. Значна частина даних насаджень в останні роки не доглянута, заросла дикорослими чагарниками і може бути прирівняна до лісової та чагарникової рослинності, є місцем концентрації і переховування фауни.

Сіножаті у Ужгородському районі займають площі 3868,4 га, пасовища 13130 га. Незначна частина сіножатей та пасовищ не доглядається і заростає чагарником та деревними породами-піонерами. Переважна більшість цих угідь, через значну заселеність регіону, значно трансформована, флористичний та фауністичний склад суттєво збіднений.

5. Інші природні території та об'єкти (кам'яні розсипи, піски, солончаки, деградовані землі, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність).

Дана категорія земель в районі займає 321,7 га. Це яри, еродовані схили пагорбів, скельні виходи, піски, старі, не діючі та діючі кар'єри, відвали. У районі діє кілька великих відкритих кар'єрів.

План-схема розміщення природно заповідного фонду в Тийглаській с/р (мал. 4)

Економічна та соціальна характеристика району робіт.

Село Тийглаш має географічні координати 48°28'18" північ нічної широти 22°13'43" східної довготи Відстань до райцентру м. Ужгород, близько 10 км і проходить автошляхом М 06 Київ - Чоп. На території сільської ради є залізнична станція «Цеглівка». В селі розташовано: Тийгласький дошкільний навчальний заклад, лікарська

амбулаторія, філія Укрпошти, декілька фермерських господарств, магазин ABC, автозаправка, СТО, міні – мінімаркет «Мінімаркет Кооператив» та кафе Korall Kávészó.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення у сфері охорони атмосферного повітря Ужгородського району на рівні регіональної влади Закарпатської області.

Виходячи з проведеного аналізу можна зробити висновок, що найгострішою проблемою у сфері охорони атмосферного повітря є використання застарілих технологій виробництва теплової енергії для обігріву житлових приміщень, що спричиняє негативний вплив на стан довкілля та здоров'я населення та викидів від автомобільного транспорту, який проїжджає через села і міста, і с. Тийглаш теж. Найбільш прийнятним для влади способом вирішення зазначеної проблеми є використання програмно-цільового підходу.

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря, є здоров'я населення.

Соціально-демографічні показники с. Тийглаш та здоров'я населення

В Ужгородському районі впродовж ряду років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язано зі специфікою демографічних процесів, погіршення показників здоров'я, зниження матеріального добробуту та виїздом населення на постійне проживання в країни Європи.

Демографічні показники та здоров'я населення є чутливими показниками, які відображають зміни в якості навколишнього природного середовища. Чисельні дані свідчать про те, що в екологічно несприятливих районах реєструється збільшення рівня смертності та захворюваності населення, при цьому відстежується певний зв'язок з екологічними особливостями району (Таблиця 1).

Таблиця 1. Захворюваність дорослого населення Ужгородського р-н, 2015-2017 рр. (на 100 тис дорослого населення)

Адміністративна територія	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Ужгородського району	35932,1	39743,7	40465,4

Зміна вікової структури населення, зниження якості та тривалості життя є наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення навколишнього природного середовища займає значне місце. Високий рівень забруднення атмосферного повітря - один з основних факторів підвищення ризику смертності та захворюваності населення.

Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини через органи дихання викликає ризик розвитку їх хвороби. Крім того, тверді частинки, осаджуються на поверхні землі та можуть потрапляти до органів дихання та травлення.

Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

За даними Головного управління статистики у Закарпатській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з стаціонарними джерелами забруднення за 2018 рік становлять 3,2 тис. т.

Таблиця 2. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря (1990-2018рр.)

	Обсяги викидів забруднюючих речовин			Крім того, викиди діоксиду вуглецю		
	усього, тис. т	у тому числі		усього, млн. т	у тому числі	
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами ¹		стаціонарними джерелами	пересувни ми джерелам и ¹
1990	294,5	188,2	106,3			
1991	374,1	193,6	108,5			
1992	139,3	173,5	65,8			
1993	179,3	140,5	38,8			
1994	87,5	59,0	28,5			
1995	36,7	13,2	23,5			
1996	32,0	11,6	20,4			
1997	29,7	11,7	18,0			
1998	47,5	8,6	38,9			
1999	44,7	7,0	37,7			
2000	40,7	7,7	33,0			
2001	41,7	7,8	33,9			
2002	40,3	7,8	32,5			
2003	49,0	13,3	35,7			
2004	32,4	9,6	22,8			
2005	65,9	26,6	39,3			
2006	70,7	25,6	45,1	0,7	0,7	
2007	88,2	22,9	65,3	0,4	0,4	
2008	91,3	23,2	68,1	1,5	0,6	0,9
2009	87,6	21,4	66,2	1,2	0,4	0,8
2010	87,3	17,6	69,7	1,1	0,2	0,9
2011	89,4	17,2	72,2	1,3	0,4	0,9
2012	72,1	8,1	64,0	1,1	0,2	0,9
2013	69,1	7,6	61,5	1,1	0,2	0,9
2014	60,5	3,9	56,6	0,9	0,1	0,8
2015	54,2	4,4	49,8	0,8	0,1	0,7
2016	4,9	4,9		0,1	0,1	
2017	3,2	3,2		0,2	0,2	
2018	4,0	4,0		0,2	0,2	

¹За 1990-2002 рр. відображаються дані по автомобільному транспорту;
з 2003р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту;
з 2007р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту та виробничій техніці.
Утворення та поводження з відходами¹ (1995-2018рр.)

Характеризуючи стан атмосферного повітря в цілому по Закарпатській області необхідно відзначити деяке його поліпшення та стабілізацію рівнів забруднення протягом 2013-2015 років, адже багато промислових підприємств знизили свою потужність, а деякі взагалі зупинили роботу.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Закарпатській області наведена в таблиці 3.

Таблиця 3. Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами - забруднювачами поверхневих водних об'єктів в Закарпатській області

Назва водокористувача-забруднювача	Нааяність, потужність (м3/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	Водний об'єкт	2015 рік			2016 рік			2017 рік		
			об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Водоканал м. Ужгорода	50000,0	р. Уж	17,89	0,348	9941,0	17,416	0,465	9841,15	19,865	1,565	11065,3
ТОВ "Водоканал Карпатвіз"	5280,0	к-л Верке	0,491	0,491	314,519	0,39	0,39	317,45	0,371	0,371	349,8
ММКП Мукачівводоканал	16000,0	Латориця	7,787	0,17	5652,82	8,468	0,16	6073,9	8,515	0,16	5308,3
КП Чопської міськради "Водка-л-Чоп"	2250,0	р. Тиса	0,365	0,103	207,86	0,352	0,229	206,16	0,15	0,15	170,251
КП Рахівтепло, м. Рахів	10800,0	р. Тиса	0,188	0,188	117,05	0,189	0,19		0,197	0,197	129,4
ВУЖКГ, м. Виноградів	5500,0	р. Тиса	0,482	0,217	320,376	0,506	0,052	292,4	0,561	0,561	362,351
ВУЖКГ, м. Тячів		р. Тиса	0,103	0,103	74,44	0,106	0,106		0,083	0,083	64,24
КПВ смт Солотвино	2500,0	р. Тиса	0,062	0,062	37,963	0,068	0,068		0,068	0,068	
ТОВ "Комунальсервіс", смт. В.Березний	1200,0	р. Уж	0,129	0,062	99,355		0,066	88,93	0,136		160,63
КП "Комунальнік", м. Перечин	1044,0	р. Уж	0,186	0,155	91,14	0,141	0,042	89,8	0,178	0,178	122,349
ВУВКГ м. Хуст	13500,0	р. Тиса	0,529	0,191	213,839	0,511	0,19	391,0	0,617		349,492
КП "ВС "Водоканалсервіс"	2000,0	р. Вича		0,026	33,276		0,027	30,1	0,066	0,066	

Таблиця 4. Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний рік (мг/л)

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей																
	завислі речовини	БСК ₅	мінералізація	сульфати	хлориди	амоній сольовий	нітрати	нафтопродукти	ХСК	розчинений кисень	фосфати	цинк	марганець	фториди	залізо	нітриди	мідь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Латориця м. Мукачєво автом. гідромет. станція	6,55	3,48	-	24,22	6,90	0,203	0,83	0,01	6,85	11,05	0,0228	0,0095	0,125	-	0,28	0,0203	0,005
р. Латориця м. Чоп, кордон з Словаччиною	7,12	3,26	-	22,40	8,29	0,12	0,73	0,01	6,47	10,99	0,020	0,0079	0,093	-	0,24	0,023	0,005

Таблиця 5. Водопостачання та водовідведення

Назва населеного пункту	Частка населення, що має доступ до систем водопостачання (централізованих тощо), %	Частка населення, що має доступ до систем водовідведення (централізованих тощо), %
Усього за регіоном	37,3	26,4
у тому числі:		
у містах	85,6	80,0
у селищах міського типу	48,1	39,0
у селах	14,5	1,0

Виходячи з вищевикладеного, можна зазначити наступні ключові проблеми районної ради в галузі охорони навколишнього природного середовища (Таблиця 6).

Таблиця 6. Проблеми в галузі охорони навколишнього середовища

№	Проблема
1	Незадовільний стан полігонів твердих побутових відходів (ТПВ)
2	Розміщення та захоронення ТПВ
3	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
4	Відсутня або незадовільний стан каналізаційних мереж
5	Недостатня ефективність роботи очисних споруд
6	Низький рівень екологічної культури у представників населення
7	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
8	Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу
9	Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населених пунктах
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В даній роботі були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування при розробленні проектних рішень в детальному плані.

Таблиця 7. Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики (та їхні зв'язки з коригуванням детального плану)

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом оновленого генерального плану
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці; ділянки виробничого призначення;	Розвиток вулично-дорожньої мережі селища, ; модернізація існуючих об'єктів та установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами	Магістральні та загальні вулиці	Розвиток вулично-дорожньої мережі селища шляхом часткової реконструкції

	забруднюючих речовин від автотранспорту		існуючих вулиць та будівництва нових вулиць;
Стан водного басейну	Каналізація або централізована з очисними спорудами та скид поверхневого стоку, що формується на території села без очистки; погіршення гідро- логічного режиму річок та магістральних каналів ОЗС	Сельбищна територія села.	Розвиток системи автономної каналізації та дощової каналізації; виконання комплексу гідротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойм з організацією рекреаційних зон
	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг водойм в межах села	Ріки Латориця, Сірень, магістральні а канали ОЗС	Встановлення меж прибережно захисних смуг
Ділянок, що зазнають підтоплення, можливого затоплення повнеземними водами 1%-ї забезпечення	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території та приміщень, можливе ушкодження будівель садибної забудов	Призаплавні території	Виконання комплексу заходів з інженерного захисту території
Біорізноманіття	Недостатність впорядкованих рекреаційних зон		Ландшафтна організацією прибережних ділянок

Екологічні проблеми і ризики на здоров'я населення, які стосуються коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області зокрема щодо територій з природоохоронним статусом, незначний.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

В процесі стратегічної екологічної оцінки коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також

відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Слід зазначити, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Наприклад, основні цілі та завдання визначені програмами з охорони навколишнього природного середовища, що на регіональному та місцевому рівнях повторюються в програмах Соціально-економічного розвитку місцевого і регіонального рівня, та в цільових програмах місцевого і регіонального рівня.

Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту генерального плану експерти/виконавці СЕО оцінили рівень відповідності цілей, викладених у проекті Оновлення генерального плану, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що цілі в галузі охорони атмосферного повітря, створені на регіональному рівні, будуть лише частково впроваджені в проекті містобудівної документації, переважно те, що стосується резервування ділянок певного функціонального використання в частині будівництва, вулиць та доріг, створення зелених насаджень в межах санітарно-захисних зон. Скорочення викидів може бути досягнуто за рахунок зменшення викидів від транзитного руху автотранспорту.

Реалізації цілей в сфері енергоефективності, отримання енергії з відновлюваних джерел, та скороченні викидів забруднюючих речовин від спалювальних установок можлива на етапі вибору конструкторсько-технологічних рішень на етапі робочого проектування окремих споруд систем тепло-енергопостачання, що забезпечується в процесі розроблення Оцінки впливу на довкілля об'єкту, що проектується.

У сфері водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних мереж споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуто також шляхом за рахунок розширення мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску; створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння

У сфері охорони ґрунтів проект містобудівної документації передбачає створення ландшафтно-рекреаційної зон з розміщенням об'єктів громадської забудови рекреаційно-туристичного спрямування на ділянках малоефективного використання, що знаходяться в межах можливого затоплення повеневими водами 1 %-ї забезпеченості та частково зазнають процесів деградації.

Однією з найважливіших питань для селища є видалення відходів, яке здійснюється на території поза межами населеного пункту і залежить від реалізації рішень, визначених програмами поводження з ТПВ на регіональному рівні. Рішення генерального плану в сфері поводження з ТПВ повністю враховують цілі та проекти

передбачені регіональною цільовою програмою щодо об'єктів з переробки та утилізації ТПВ, розміщення яких передбачається за межами населеного пункту.

У сфері біорізноманіття проект оновлення генплану передбачає створення зелених насаджень загального користування, а також зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення.

В сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку рішення проекту містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях, шляхом виділення ділянок певного функціонального використання та необхідної площі для розміщення закладів охорони здоров'я та соціального захисту, фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд, установ культури і та мистецтва, культури та дозвілля, підприємств торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування та інших установ та організацій обслуговування.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля передбачають благоустрій всієї земельної ділянки, що підлягає забудові. З метою поліпшення санітарно-гігієнічних характеристик стану повітря, ґрунтів, підземних та поверхневих вод території, проектом пропонується ряд заходів.

Проектом передбачається інженерна підготовка території, яка запобігає підтопленню рельєфу та забезпечує відведення поверхневих вод на прилеглу територію. У місцях, що підлягають забудові, є необхідним зняття родючого шару землі з метою використання його для рекультивації малопродуктивних ґрунтів при створенні газонів, квітників, тощо.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ – 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності передбачається незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Відходи. Планова діяльність не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до збільшення обсягів утворення відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Планова діяльність не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення області. Разом з тим позитивно вплине на розбудову дорожньо-транспортної інфраструктури на ділянці дороги регіонального значення.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності буде можливе під час здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, можна зробити висновок, що рівень захворюваності населення хворобами, які можуть мати відношення до забруднення атмосферного повітря, є порівняно невисоким. Виражених тенденцій до зниження рівнів захворюваності по кількості населення не спостерігається. Разом з тим, кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань органів дихання у 2017 році зменшилися у порівнянні з 2016 роком і становить 325,8 тис. (Додаток 1).

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток території та незначний вплив на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря від автотранспорту під час будівництва, є здоров'я населення.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах SEO, коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації містобудівної документації. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження містобудівної документації. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проекту містобудівної документації і рекомендацій що виникли в результаті виконання SEO. Реалізація проекту генерального плану потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури селища, розвитку транспортної інфраструктури, заходи із інженерної підготовки та захисту території, розвитку промислово-виробничої сфери, виконання

яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному життєвого середовища міста. Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту можна виділити:

- заходи, що забезпечують зменшення або ліквідацію санітарно-захисних зон (зміна функціонального використання ділянки з виробничого на полі функціональне використання без збереження пріоритету існуючої функції);
- створення нових вулиць з метою раціональної організації руху транспорту, подальший розвиток вулично-дорожньої мережі;
- будівництво нових доріг з сучасними технічними параметрами та реконструкція існуючих;
- будівництво транспортних розв'язок;
- розвиток системи газопостачання - проведення реконструкції існуючих джерел газу забезпечення, із застосуванням прогресивних технологій;
- впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії в тому числі в установках приватного сектору та дотримання правил експлуатації та технічного утримання;
- розвиток систем водопостачання з метою повного забезпечення населення системою централізованого водопостачання для забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам;
- повне забезпечення населення та підприємств різних галузей економіки до систем централізованого водовідведення. Зазначені заходи сприятимуть запобіганню забрудненню підземних та поверхневих водних ресурсів;
- розвиток системи відведення поверхневого стоку з усієї території селища;
- будівництво очисних споруд зливової каналізації в проектних місцях випуску стічних вод, що дозволить зменшити забруднення води, покращити санітарно-гігієнічні умови території;
- виконання комплексу заходів з інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів;
- виконання комплексу заходів із зменшення рівнів фізичних факторів впливу на навколишнє середовище та сельбищно-рекреаційну зону села;
- розвиток інфраструктури управління відходами (розроблення спеціалізованої схеми санітарного очищення села Тийглаш та інше.

Значна частка зелених зон буде призначена для пішохідних та велосипедних доріжок, дитячих та спортивних майданчиків, що сприятиме покращенню якості селищного середовища, включаючи та здоров'я населення. Виконання заходів передбачених містобудівною документацією матиме позитивний вплив на всі складові навколишнього середовища, включаючи здоров'я населення, поліпшення загального екологічного та естетичного стану селища. Також пропонується низка заходів адміністративного характеру, які не можуть бути включені в рамки документу державного планування (проекту оновленого генерального плану), але сприятимуть його впровадженню. Під час процесу CEO на етапі збору даних та аналізу поточної ситуації було визначено необхідність проведення таких заходів:

- для забезпечення ефективної роботи органів місцевого самоврядування, органів охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я при прийнятті обґрунтованих рішень здійснювати розвиток системи моніторингу якості повітря в сельбищній зоні села на ділянках магістральної вулиці загально сільського значення;
- моніторинг виконання заходів з санітарного очищення території селища;
- сприяння розробленню проектів створення нових об'єктів природно-заповідного фонду на території селища, з наступною розробкою технічної документації із землеустрою із становлення меж та винесення їх в натуру, що дозволить забезпечити охорону цінних природних комплексів та сприятиме якості селитебного середовища;
- розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг водотоків та водойм селища з винесенням їх меж в натуру;
- здійснення контролю за зберіганням родючого шару ґрунтів який зазнає переміщення, під час будівельних робіт та його подальшим використанням для ландшафтного благоустрою.

Реалізація рішень містобудівної документації та реалізація рекомендованих природоохоронних заходів потребуватиме значних інвестицій. Цього можна досягти шляхом мобілізації місцевого бюджету, місцевого екологічного фонду, участі бізнесу, залучення коштів з державного екологічного фонду, інвестицій державних та міжнародних фінансових установ, коштів благодійних міжнародних фондів з охорони довкілля.

До початку експлуатації території частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської буде подано декларацію про відходи та дозвіл на спец водокористування у разі необхідності.

8. ОБґРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Ускладнення що виникли в процесі проведення СЕО

Серед ускладнень що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні фактори:

- відсутність офіційних статистичних даних окремо по с. Тийглаш, через те що встановлені форми державної статистичної звітності передбачають збір,

обробку та офіційну звітність по містам обласного підпорядкування та районах. Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки;

- обмежений рівень сприяння обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в наданні вихідних даних для виконання стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Організація моніторингу коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, рекомендується шляхом здійснення наступних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, в яких реалізуються заходи діяльності, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів планованої діяльності;
- порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів планованої діяльності, зокрема рівня викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Метою коригованого детального плану території є розміщення інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови.

Вимоги щодо забезпечення державних інтересів: встановлення планувальних обмежень згідно з ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території» та Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (наказ №173 від 19.06.96).

Характеристика поточного стану довкілля і здоров'я населення, в тому числі на територіях які ймовірно зазнають впливу, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на районному та обласному рівні.

Ключові виявлені екологічні проблеми міста, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування.

Серед важливих екологічних проблем міста, в тому числі що мають ризики впливу на здоров'я населення, можна виділити наступні: Забруднення атмосферного повітря, що відбувається переважно за рахунок викидів від пересувних джерел, насамперед автотранспортних засобів.. Вплив від транспорту є найбільш критичним на магістральних вулицях. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення. Забруднення поверхневих вод, що обумовлене скидами недостатньо очищених і забруднених стічних вод у водойми.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, та шляхи їх врахування.

В процесі виконання СЕО був проведений аналіз низки документів міжнародного, державного, регіонального та місцевого рівня, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення. Також були розглянуті документи, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. Результати аналізу цілей та завдань екологічної політики визначених у вищезазначених документах показали високу ступінь відповідності цілям, визначеним в містобудівній документації села Тийглаш.

Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу проекту оновленого генерального плану на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, були виявлені ризики та потенційні негативні наслідки, що можуть виникнути внаслідок реалізації окремих рішень, прийнятих в проекті детального плану території. З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка заходів, в тому числі необхідність перегляду деяких проектних рішень з подальшим коригуванням документу державного планування. Перегляд проектних рішень пов'язаний переважно із необхідністю збереження природних

комплексів, регулюванням щільності забудови, зменшенням антропогенного навантаження на середовище населеного пункту.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

На основі аналізу виконаного в СЕО, з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано низку заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації містобудівної документації. Реалізація детального плану території потребує виконання значної кількості заходів, визначених в містобудівній документації:

- розвитку інженерної та транспортної інфраструктури міста;
- заходів із інженерної підготовки та захисту території;
- розвитку господарського комплексу;
- охорони навколишнього природного середовища, виконання яких є невід'ємною складовою створення сприятливого в екологічному відношенні середовища населеного пункту.

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо).

У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації з метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО з метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО коригованого детального плану частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку не затвердження зазначеного документа державного планування.

Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків реалізації містобудівної документації є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення міського середовища, що розвивається і трансформується, системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання населення. Для проведення моніторингу реалізації рішень містобудівної документації наведені основні чинники, що потребують особливої уваги та контролю, визначені показники для здійснення контролю та запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації документу державного планування. Здійснення моніторингу впливів реалізації документу державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на

комфортність проживання населення, обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громади міста про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря від роботи автотранспорту при будівництві.

Все вищенаведене свідчить про зовсім незначний вплив планового об'єкта на стан атмосферного повітря.

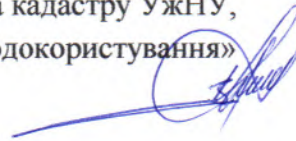
ВИСНОВКИ

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що коригований детальний план частини села Тийглаш з розміщенням інженерних мереж водовідведення та кварталу житлової забудови, Контур 218 с. Тийглаш, Ужгородського району, Закарпатської області, відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі детального планування.

Розробники звіту:

Кандидат наук з державного управління, доцент
завідувач кафедри землевпорядкування та кадастру УжНУ,
голова ГО «Інститут раціонального природокористування»

Пересоляк В.Ю.

Кандидат сільськогосподарських наук
доцент кафедри землевпорядкування та кадастру

Романко В.О.

Лікар – імунолог Ужгородської міської
поліклініки

Пересоляк Г.В.

ФОП, інженер – енергетик, економіст,
інженер - землевпорядник

Яким В.В.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23_54-19.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 298. – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
3. Все про Закарпатську область. – Режим доступу: <http://ukrtur.narod.ru/turizm/regionukr/zakarp/geopoloshzak/geopolozakar.htm>.
4. Екологічний паспорт Закарпатської області. – Режим доступу: http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=308.
5. ВИКИДИ В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ. – Режим доступу: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/navkol/2018/dioks_atm_pov_1990-2017.pdf.
6. ЗАХВОРЮВАННЯ НАСЕЛЕННЯ. – Режим доступу: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/medicine/zahvor_naselen.pdf.
7. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2020 РОКУ. – Режим доступу: http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf.
8. Закарпаття – мій край. – Режим доступу: <http://carpathia.uz.ua/zakarpattya-mij-kraj>.
9. С.С. Поп. Природні ресурси Закарпаття. – Ужгород: ТОВ «Спектраль», 2002 р.-296с.
10. В.Ю. Пересоляк, М.М. Ходанич. Моніторинг ґрунтів Закарпаття. Монографія. Ужгород. Видавництво «ТУР прес», 2013р.-110с. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/26600>.
11. Звіт про виконання природоохоронного заходу «Розробники проекту екомережі Закарпатської області» (продовження робіт). – Режим доступу: http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=53.
12. Система державного моніторингу якості поверхневих вод Закарпатської області. – Режим доступу: http://ecozakarp.net.ua/?fbclid=IwAR1K730nUuoELeA14aVY6neTvjtAjvqaesswyt0OxSnowyh_zgwjbgWEnvo.

Додаток 1. Захворюваність населення

	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис. - усього	У тому числі										уроджені аномалії (вади розвитку), деформатії та хромосомні порушення	травми, отруєння та деякі інші
		новотворення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи	наслідки дії зовнішніх причин				
1995	751,4	4,8	72,2	53,4	296,5	52,3	37,7	37,2	1,9	47,1			
1996	752,5	5,9	72,6	61,5	288,8	50,6	38,0	37,3	2,3	51,0			
1997	776,0	5,9	78,0	62,6	311,6	51,1	37,7	38,5	2,2	44,6			
1998	792,9	6,0	79,0	72,5	308,5	51,0	38,2	38,3	2,3	43,6			
1999	834,5	7,0	22,0	92,2	316,0	43,9	35,5	38,5	2,3	48,9			
2000	849,2	6,2	21,0	97,7	314,2	42,6	35,9	37,5	2,1	44,7			
2001	904,7	7,5	21,9	104,5	344,3	43,6	39,8	41,2	2,1	44,0			
2002	883,5	8,3	24,0	110,9	323,0	41,6	41,6	41,1	1,9	46,0			
2003	882,5	9,0	23,0	113,7	324,3	41,3	38,5	39,7	2,0	46,6			
2004	860,1	7,2	19,7	111,1	312,9	38,9	42,1	39,0	1,9	50,6			
2005	841,8	6,4	19,5	107,8	315,0	41,1	39,2	37,1	1,9	48,0			
2006	809,6	8,1	19,3	97,8	301,9	42,0	38,6	36,2	1,7	46,5			
2007	831,0	6,9	19,2	95,5	326,7	40,5	40,3	36,2	1,6	44,7			
2008	837,4	7,6	19,3	94,1	337,3	43,8	40,4	35,7	1,8	48,4			
2009	841,7	8,0	20,0	91,4	355,9	41,3	36,8	37,6	1,9	48,4			
2010	817,5	8,4	20,5	79,7	338,7	41,0	35,9	38,0	1,9	48,8			
2011	795,7	8,1	20,8	74,7	335,1	38,2	33,5	37,0	1,9	48,1			
2012	792,9	7,9	19,9	68,1	336,0	40,8	31,9	34,8	1,8	48,3			
2013	775,7	8,1	18,8	62,1	329,9	41,4	30,6	34,2	1,7	48,4			
2014	752,5	8,1	18,7	58,7	328,4	36,4	29,0	32,4	1,5	48,2			
2015	760,5	8,2	18,9	60,1	341,4	36,2	28,5	30,6	1,7	47,4			
2016	767,4	8,4	18,5	61,0	346,6	36,9	29,5	29,9	1,4	48,8			
2017	737,6	8,4	19,3	61,0	325,8	35,4	29,2	32,4	1,4	45,1			

¹ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999р., з класу хвороб нервової системи і органів чуття вилучені і сформовані в окремі класи хвороби ока та його придаткового апарату і хвороби вуха та соскоподібного відростка.

Шрифт: Times New Roman 12
Кількість сторінок: 32
тел. + 38 (097) 945-40-92
e-mail: volodymyr.yakym@gmail.com